

Ocena etycznej dewiacji seksualnej

Próba sprecyzowania stanowiska

Mgr Aleksandra Noyszewska

Ur. 1953 w Warszawie, obecnie emerytka. Studia UW z pedagogiki, studia podyplomowe z zakresu wiedzy o społeczeństwie, nauk o rodzinie, religioznawstwa. Praca zawodowa w placówkach oświatowych w Warszawie a od IX 1999 r. w Mławie. Sędzia społeczny (tawnik), członek Komisji Oświatowej, członek ekspert w MEN ds. konsultacji programów edukacyjnych. Punkt Konsultacyjno-Terapeutyczny w zespole dr M. Łopatkowej; działalność w Klubie Ekologicznym, wolontariat w hospicjum. Autorka wielu publikacji o tematyce zawodowej, społecznej, katolickiej. Zainteresowania: człowiek, środowisko, historia, literatura, ojczysty folklor.

WSTĘP

Rozpoczynając rozważania warto na początku wyjaśnić znaczenie słowa dewiacja – dewiacja seksualna. „Słownik seksuologiczny” autorstwa Z. Lew-Starowicza pomoże w odczytaniu definicji pojęcia. W określonych kręgach społecznych, uważany za nowoczesnie patrzącego na temat pćiowości, a jednocześnie nie nawiązuje w swoich argumentacjach do nauki społecznej Kościoła. Autor ten, w swojej pracy, wyjaśnia, że jest to „zaspokojenie popędu pćiowego w sposób nietypowy dla danej kultury pod względem przedmiotu popędu, formy jego realizowania i używanych środków”¹. Dewiacja może powstać na skutek zakłóceń w rozwoju psychoseksualnym, objawów chorób, forma zakłóceń w kontaktach z pćią przeciwną, ucieczką od budzących lęk kontaktów². Natomiast samo słowo

<dewiacja> w języku polskim, tłumaczymy jako zejście z drogi, odchylenie od właściwego kierunku, błędzenie³. Rozróżniano następujące dewiacje, w sferze seksu: homoseksualizm, kazirodztwo, ekshibicjonizm, sadyzm, masochizm, oglądactwo, zoofilia-sodomia, promiskuityzm^{4,5}. Każda z tych wymienionych form zachowań uznawana jest za odchylenie od normy postępowania ludzkiego w sferze seksu. Niektóre z nich mają wręcz podłoże zbrodnicze np.: sadyzm.

1. SYSTEM WARTOŚCI, NORMA, POTRZEBA

Współcześnie, dla przypadków postaw homoseksualizmu, zaczyna się prowadzić dyskusje, czy zalicza się do grupy dewiacji, czy nie. Co do zachowań o znamionach pedofilii, autorzy (z pola medycyny i etyki) są zgodni, i zaliczają te działania do dewiacji seksualnej⁶. Człowiek wchodzi w gotowe

¹ Z. Lew-Starowicz, s. 78; „Słownik seksuologiczny” wyd. Omnipres. Warszawa 1986.

² N. Goodman. Dewiacja i kontrola społeczna. [w:] Wstęp do Socjologii. Poznań 1997, s. 109-122. Encyklopedia PWN, 2005.

³ Por. Mała encyklopedia medycyny od A-Z. Warszawa 1982.

⁴ Tamże, 3.

⁵ K. Imieliński (red.). Klasyfikacja zaburzeń seksualnych. [w:] Seksuologia biologiczna. Warszawa 1980; K. Imieliński (red.). Zachowania normalne, odchylenia i zbrocenia seksualne. [w:] Seksuologia społeczna, PWN, 1984.

systemy wartości, w gotowy system komunikowania się międzyludzkiego-werbalny i poza werbalny. Od lat najmłodszych dziecko otrzymuje od środowiska macierzystego gotowy system pojęć i koncepcji, dotyczących natury czy otaczającej go rzeczywistości. Bez dziedzictwa człowiek musiałby wszystko zaczynać od nowa. Depozyt osiągnięć kultury, cywilizacji, jest dziedzictwem kumulującym w sobie miliony, tysiące, setki lat doświadczeń ludzkości - różnorodnych narodów, ich wiedzy teoretycznej i praktycznej, przemysłów etycznych i transcendentnych⁷.

Wysiłek wielu tysięcy pokoleń jest dany każdemu człowiekowi - gotowy, otwarty na przyjęcie, jeżeli tylko struktury danego społeczeństwa spełniają, choć w podstawowym zakresie, parametry humanizmu, solidarności społecznej. Te wypracowane wartości materialne i duchowe, stanowią taką sferę otaczającą człowieka, jak biosfera. Jedna i druga sfera jest potrzebna człowiekowi, potrzebna do życia i w życiu. To środowisko-otoczenie wzorów, wartości, ułatwia człowiekowi podejmować decyzje. Człowiek jako byt społeczny kieruje się w swoim życiu normami. Normy jak drogowskazy pokazują, które wartości ludzie mają cenić. Norma moralna, jako ogólna reguła postępowania, obowiązująca w społeczeństwie, nakazuje człowiekowi czy ludziom, grupom, narodom - postępować w/g określonych zasad. Normy moralne, jak i prawne, uzasadniamy za pomocą odpowiednich ocen. Wychowanie kształtuje tak człowieka, że ułatwia, wskazuje mu wybory. To gromadzenie doświad-

czeń i możliwość odwołania się do pamięci ludzkości zapewnia(gwarantuje) rozwój kultury, zapewnia rozwój cywilizacji.

Rozwój rozumiemy jako proces pozytywny i twórczy, który wykazuje się logiką w czytelności norm, jasnością i spójnością tegoż. Sprzyja temu ład rozumiany w aspekcie społecznym (relacji wertrykalnych i horyzontalnych), ekonomicznym i nade wszystko moralnym. Jak ten proces będzie przebiegał i jakie będzie niósł „owoce” zależy od potrzeb, które są dominantą w życiu człowieka, w życiu społeczeństw. Elementem napędzającym działania są potrzeby. Ludzkie czyny i potrzeby łączą się w aspekcie przyczynowo skutkowym. W psychologii dążeń ludzkich wymienia się następującą klasyfikację potrzeb⁸. Są to potrzeby samozachowania, w których wymieniamy fizjologiczne i orientacyjne oraz potrzeby rozmnażania(zachowania gatunku)⁹. Potrzeba jest taką właściwością organizmu, która sprawia, że bez pewnych, określonych warunków nie może on normalnie funkcjonować - tj.: utrzymać się w stanie wewnętrznej równowagi. Psychologia dysponuje ogromnym materiałem badań uzasadniających i opisujących, jakie to czynniki mają wpływ na stan fizyczny i psychiczny organizmu człowieka. Nauki społeczne, medycyna opisały potrzeby istotne dla funkcji fizycznej organizmu człowieka, i te, ważne dla psychicznej. Wykazano doświadczalnie, jaki wpływ, na osobowość człowieka, ma zaspokojenie lub nie zaspokojenie potrzeb fizjologicznych. Zaliczamy do nich m. in.: potrzebę snu, pokarmu, wody, tlenu, światła¹⁰.

⁷ Por. R. Król, Interwencja nauczycielska jako forma profilaktyki przemocy wobec dzieci i młodzieży, [w:] Pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, (red.) B. Kałdon, Sandomierz – Stalowa Wola 2006, s. 138 – 143.

⁸ K. Obuchowski. Psychologia dążeń ludzkich. Warszawa 1993.

⁹ Tamże.

¹⁰ A. Horst. Fizjologia patologiczna. rozdz. V, s.143, rozdz. X, s. 143; W. Kierat. Zagadnienie głodu. Wstęp historyczny. [w:] Nauka o żywieniu zdrowego i chorego człowieka. Warszawa 1972.

2. POTRZEBA ZACHOWANIA GATUNKU

Dla dalszego usystematyzowania pojęć zajmijmy się teraz potrzebą zachowania gatunku. Jest konieczna dla istnienia, powstania danych osobników. Nie jest jednak priorytetowo konieczna dla funkcjonowania organizmu. Bez tej potrzeby organizm człowieka może funkcjonować, może utrzymać równowagę i być w stanie fizjologicznej homeostazy. Zaspokojenia tej naturalnej potrzeby jest konieczne o tyle, o ile jest konieczność utrzymania gatunku. Ujmując najbardziej syntetycznie. Niezbędne do tego, aby osobnik był zdolny do udziału w tym procesie jest:

- posiadanie i prawidłowe funkcjonowanie mechanizmów fizjologicznych umożliwiających zaspokojenie potrzeby;
- prawidłowa samoregulacja, umożliwiająca prawidłowe funkcjonowanie mechanizmów kręgu rozmnażania;
- obecność osobnika płci przeciwnej¹¹.

Wymienione wyżej warunki są wspólne lub bardzo podobne dla człowieka i zwierząt- świata fauny i flory Jednak u człowieka obserwujemy dodatkowe, pewne cechy specyficzne. Człowiek przedmiot tej potrzeby odpowiednio ujmuje w świadomości. Człowiek ma świadomość czasu i istnienia w czasoprzestrzeni, ma wolną wolę. Człowiek działając tworzy kulturę, etykę, moralność. Podlega procesowi uczenia się. Umieszcawia siebie i swój gatunek w skomplikowanych strukturach społecznych¹².

3. POTRZEBA SEKSUALNA – POPĘD CZY AKT SPOŁECZNY?

Na przełomie naszego wieku Z. Freud szczególnie zajął się problemami płcio-

wymi u człowieka. Dokonała się rewolucja w spojrzeniu na człowieka - na emocje związane z seksem każdego człowieka. Powstaje nowy kierunek w psychologii - psychoanaliza. Późniejsze badania w zakresie psychologii i etyki ukazują, że najprawdopodobniej potrzeba seksualna sama przez się (sama w sobie)nie odgrywa tak ważnej roli w życiu człowieka, jak to twierdzą zwolennicy freudyizmu. Współczesny świat, współczesna medycyna ułatwiła, rozdzielić człowiekowi w tej potrzebie, funkcję biologiczną od emocjonalnej od tzw. „rozkoszy”¹³.

Prace nad fizjologią organizmu człowieka takie jak: kontrola pracy hormonów, stymulowanie ich pracy, poznanie cykli biologicznych i rytmu życia, dało naukowcom możliwość wkraczania w organizm. Medialna machina „reklam, socjotechniki” nakręca” człowieka tak, że sam zaczyna się „leczyć” przed stresami prawdziwymi i wymyślonymi, swobodnie stosuje antykoncepcję, szukając jak najwięcej użycia a nie przeżycia w swoim działaniu – zaspokajając potrzebę popędu seksualnego¹⁴. Należy pamiętać, że zaspokojenie tej potrzeby (seksualnej) jest aktem społecznym, gdyż wiąże się z tym sprowadzenie na świat potomstwa oraz utworzenie rodziny, która pełni ważną funkcję w swojej i społecznej strukturze. Jest ona wrodzona i ulega ewolucji w „rozwoju ontogenetycznym”, który poddaje się naturalnym prawom biologicznym związanym z wiekiem człowieka oraz czynnikom psychologicznym i społeczno -kulturowym¹⁵. W zaspokojeniu potrzeby seksualnej duże znaczenie ma

¹¹ Tamże, 7, s. 122.

¹² N. Goodman. Wstęp do socjologii. przekł. J. Polak, J. Ruskowski, U. Zielińska. Poznań 1997.

¹³ Tamże.

¹⁴ H. Mac Lean (red.). Kobieta - ciało, psychika, zdrowie. Warszawa 1998, s. 87, 97, 122.

¹⁵ K. Imieliński (red.). Seksuologia społeczna. Warszawa 1984, s. 20-21.

stopień integracji z potrzebą kontaktu emocjonalnego. „Dojrzałość emocjonalna sprzyja rozwojowi najwyższej formy zaspokojenia potrzeby kontaktu emocjonalnego, a mianowicie miłości”¹⁶. Jeżeli utożsamia się ten stan i kontakt emocjonalny, z realizacją potrzeby seksualnej-miłości erotycznej¹⁷, może stwarzać chaos i pomieszanie pojęć. „Popęd seksualny nie posiada więc charakteru czysto libidonicznego, ale posiada charakter egzystencjalny. Człowiek nie może w nim szukać tylko samego ‘libido’, to bowiem sprzeciwia się jego naturze, sprzeciwia się po prostu temu, czym człowiek jest”¹⁸.

W każdej kulturze spotykamy szczególnie obwarowania normami, ustalonymi dla tego aktu. Ciekawie na ten temat pisze np.: Bronisław Malinowski ukazując nam życie rodzinne ludzi Oceanii¹⁹. Sfera płciowości wiąże się z interesem społecznym danej grupy, plemienia, narodu. Wiąże się z problemami ekonomicznymi. Nie mniej interesujące dane na temat troski o życie poczęte i sposoby jego narodzin, szczególnej opieki kobietą rodzącą i jej dzieckiem, znajdziemy w najstarszych zapiskach zachowanych z kultur Mezopotamii, Egiptu, Azteków i innych²⁰. Następca Z. Freuda - A. Adler, umieścił potrzebę seksualną na właściwym dla niej miejscu w hierarchii potrzeb ludzkich. Stwierdził, że człowiek

nie jest „istotą seksualną”, lecz społeczną²¹. Zależnie od kultury, umiejętności i poprzednich uwarunkowań człowiek może zaspokajać tę potrzebę w sposób naturalny i będzie pełnił w jego życiu właściwą rolę^{22, 23}.

Potrzeba ta sama w sobie nie musi mieć większego wpływu na człowieka, jego rozwój, i jego kontakty-społeczne relacje, interakcje ze środowiskiem. Może taki wpływ uzyskać i faktycznie uzyskuje w pewnych okolicznościach. Kompleksy osobnicze i nieprawidłowości reakcji <środowisko > jednostka > środowisko, prowadzą do zaburzeń. Takimi czynnikami mogą być: otaczanie sfery seksualnej człowieka aurą tajemniczości, która sztucznie podsycza zainteresowanie-szczególnie u młodych ludzi (okres dojrzewania biologicznego i pewnego „uśpienia” jeszcze uczuć społecznych, odpowiedzialności za drugą osobę). Różne ograniczenia, które czynnościom seksualnym nadają smak „owocu zakazanego” budzą zainteresowanie, koncentrują uwagę. Następnym czynnikiem może być pewien charakterystyczny styl życia (w naszej epoce tak kolorowo, obrazowo ukazany na plakatach, w filmach, innych dziedzinach sztuki czy działalności „pseudo twórczej”) podkreślający szczególnie mocno wartości seksualne tylko w aspekcie erotyki. Jest tym również i podsycanie napięć seksualnych we

¹⁶ Tamże, s. 20.

¹⁷ Tamże, s. 21, 24.

¹⁸ K. Wojtyła. Interpretacja libidystyczna. [w:] Miłość i Odpowiedzialność. Lublin 1986, s.61.

¹⁹ B. Malinowski. Ogrody koralowe i ich magia. t. 4. Warszawa 1986.

²⁰ T. Heimrath. Rozwój położnictwa i wiedzy o chorobach kobiecych. [w:] Historia Medycyny pod red. T. Brzezińskiego. Warszawa 1988.

²¹ Tamże, s.10.

²² Współżycie seksualne człowieka. W. H. Masters, V. E. Johnson, tłum. R. Klimek. Warszawa 1975; Z. Janczewski. Problemy seksualne mężczyzn. Warszawa 1980.

²³ Tamże, s. 11.

współczesnej kulturze obyczajowości, cywilizacji²⁴.

4. WŁAŚCIWA ROLA SEKSUALNOŚCI CZŁOWIEKA

Wszędzie tam, gdzie człowiek przystosowuje się do środowiska, społeczności - poprzez swoje wszechstronne zainteresowania, gdy działa prospołecznie i nie ulega kompleksom - tam potrzebie seksualnej przypada właściwa rola. Podstawowym wymiarem życia ludzkiego jest rodzina. Ten sposób bytowania, życia, ze wszystkich stron jest zagrożony. Instytucja naturalna, jaką jest rodzina, będąca dziedzictwem ludzkości, staje się przedmiotem poważnej manipulacji. Europa przeżyła niebywale szybki proces transformacji kulturowej w przeciągu ostatnich 20 lat²⁵. Powstał związek państw zwany Unią Europejską. Na naszym kontynencie i w świecie, różne organizacje, różne prądy obyczajowe, kulturowe lansują, „napierają”, wprowadzają „nowe” tzw. nowoczesne formy struktur i relacji - rodziny, społeczeństw. Propaguje się np.: stosowanie swobodne antykoncepcji u nastolatków, dokonywanie aborcji bez ograniczeń etycznych, otwiera banki spermy do procedur in vitro w klinikach na całym świecie, całkowicie wypiera aspekt społeczny- związany z prokreacją i ochroną Życia. Już w 1993 r. Jan Paweł II, bardzo mocno zaakcentował problem, wydaniem „Listu do rodzin”. Stwierdził, że tego rodzaju zachowania uderzają w podstawy kultury, w sam

fundament moralności, w ogóle sprzeciwiają się elementarnym zasadom etyki i moralności chrześcijańskiej.

5. CHAOS NORM, WARTOŚCI

Zaburzenie w strukturze rodziny to zaburzenie w ładzie społecznym. Zaprzeczanie podstawowym normom moralnym niszczy uznane i pielęgnowane wartości. Rodzi się wtedy lęk, chaos, agresja. Normatywna sfera ulega rozprężeniu, gdy za dużo w niej różnego rodzaju i przeciwstawnych modeli, gdy istnieje w niej nadmiar informacji, gdy staje się nieuporządkowana. Rola zadaniowa jednostki i społeczeństwa zostaje wypaczona, zdeformowana. Człowiek czuje się zagubiony, nie jest w stanie stworzyć stabilnego systemu wartości. Nie potrafi przetworzyć nadmiaru informacji i kultura staje się mu coraz bardziej obca. Rozproszenie jednostek, relatywizm, brak identyfikacji i integracji, nie możliwość stworzenia wspólnoty. W wyniku czego stara się walczyć tylko o zaspokojenie swoich potrzeb biologicznych, a to jest sprzeczne z jego naturą, której istotną funkcją jest „metabolizm informacyjny”. Ten chaos wewnętrzny (osobniczy) i zewnętrzny środowiska prowadzi do dezintegracji- lęku „dezintegracyjnego”²⁶. Tak to ujął Antoni Kępiński. Co ciekawe, że współcześnie wyjątkowo klarownie te procesy mogą opisać nauki społeczne. Smutne, że człowiek nie wyciąga wniosków z tych niszczących doświadczeń²⁷.

²⁴ Por. R. Król. Osobowość nauczyciela akademickiego, jako czynnik współtworzący możliwości sukcesu studenta, [w:] Dylematy dydaktyki szkoły wyższej w dialogu i perspektywie, (red.) A. Karpińska, W. Wróblewska, Białystok 2008, s. 179 – 184.

²⁵ Między 1990 do 2010r.

²⁶ A. Kępiński. [w:] „Lęk” PZWL 1977.

²⁷ www.Nasz Dziennik 26.11.2010. „Prozak”

6. KULTURA, WZORY, MODELE, DEWIACJA

Kultura europejska oparta jest na wzorach judeochrześcijańskich oraz śródziemnomorskich wykształciła się historycznie jako patriarchalna. Mężczyzna (mąż, ojciec) miał role kulturowo uprzywilejowane. Przez wieki, następuje stopniowe spłykanie i spychanie obyczajowe, kulturowe, wartości normatywnych we właściwym odczytywaniu i pełnieniu „roli ojcowskiej” mężczyzny. Agresywność seksualna staje się, kulturowo przyjętym, środkiem ekspresji mężczyzny. Integralną częścią jego dominującej roli. Pobudliwość seksualna stała się synonimem męskości i jest w określonych obszarach życia społecznego akceptowana, ale i wręcz pożądana²⁸. Współcześnie następuje zaburzenie w pełnieniu tych ról. Nieczytelne, niejasne reguły ról kobiety i mężczyzny w życiu społecznym, utrudniają jednostkom proces identyfikacji z tymi rolami, również w sferze płciowości. Powoduje to brak orientacji jednostek, społeczności we właściwym procesie socjalizacji. Rozluźnienie więzi rodzinnych, brak odpowiedzialności za swoje decyzje, niewłaściwe realizowanie ról matki i ojca jest dobrym gruntem dla rozwoju dewiacji²⁹ w życiu człowieka, społeczności, cywilizacji. To jest takie dawanie niby wolności, aby zniewolić człowieka. Niszczy się emocje człowieka przez narzędzia medialne; zalew pism pornograficznych, filmów rozbudowujących

tematykę erotyczną, książek o miałej i infantylnej a niby romantycznej treści, wyuzdane reklamy, „zimny seks”³⁰, reklamy wszelkich gatunków piwa, „śmieciowego jedzenia” - wszystko systematycznie koncentruje uwagę i uzależnia na w/w sferze żądzy.

Poprzez określone gesty rąk, ruchy ciałem, mimiką twarzy, odbywa się zdobywanie zainteresowania danym produktem (słonymi „czipsami”, mydłem, lodami, wygodnymi džinsami, czy atrakcyjnymi dezodorantami...). Olbrzymie siły biznesu, precyzyjnie i z wielką znajomością psychiki ludzkiej, ingerują w życie osobiste jednostek³¹. Narzuca się, świadomie - dla zysku, określone wzory, modele wyglądu i zachowania - dla kobiet i dziewczynek, mężczyzn i chłopców. I już na tym polu powstają pierwsze frustracje i zaburzenia w „sensie własnej osoby”. Symbol laleczki „Barbi” czy „He Mena”, „lolitki japońskiej”³², „galerianki polskiej”, „wyzwolonej kobiety”, „zawsze wysportowanego mięśniaka” - zaczyna być? - wzorcem dla młodego pokolenia. Ciało i jego wygląd, w aspekcie atrakcyjności przedmiotu pożądania seksualnego, zaczyna decydować o wartości człowieka. Problem staje się poważny, gdy dzieci, młodzież zaraża się takimi wzorcami zachowania; określane „ciekawymi”, „modnymi” przeredagowuje w odbiorze społecznym pojęcia i relacje: o podłożu popędownym - erotycznym płci, pornografię,

²⁸ J. Bator, *Od gejszy do hostessy. Lolitki z imperium zmysłów*. [w:] „Japoński wachlarz” wyd. Twój Styl Warszawa 2004, s.229; Tamże, s. 20.

²⁹ Dewiacyjne aspekty współczesnego świata, przejawy-zapobieganie-terapia. M. Prokosz (red.). Wyd. A. Marszałek 2007.

³⁰ J. Augustyn, *Integracja seksualna*. Kraków 1998, s. 225.

³¹ Marguerite A. Peeters visiting prof. Pap. Uniw. Urbaniana Rzym radiomaryja.pl, dialoguedynamics.com Globalizacja zachodniej rewolucji kulturowej - kluczowe pojęcia, 25.11.2010.

³² Tamże, 25.

prostytycję, homoseksualizm, onanizm, masturbację, feminizm, równość płci, i gender^{33,34, 35}

7. CO JEST DOBREM DLA CZŁOWIEKA?

Motywem działania człowieka jest realizacja potrzeb. Z punktu widzenia fizjologii i funkcji organizmu - nie wchodząc w aspekt światopoglądowy, zaspokojenie potrzeby jest realizacją przyjemności dobra dla człowieka. Ale może być wiele dóbr - w zależności od motywów, które kierują człowiekiem do osiągnięcia ich. N. p: człowiek nie może jednocześnie śpiewać i jeść wyśmienitego tortu. Wybór jednego dobra odsuwa inne. Zjadamy część roślin, zwierząt (ze świata), aby żyć - zabezpieczyć swoją egzystencję, a tym samym zabieramy im życie. Aby umieć wybrać Dobro, to co najwłaściwsze, człowiek powinien prawidłowo przeprowadzić hierarchię uporządkować ten zbiór swoich ustosunkowań się do ludzi, spraw, świata. Każde dobro ma swoją atrakcję. Trzeba umieć zrezygnować z dobra niższego na rzecz dobra wyższego. Jednak fakt, że tylko dobro jest motywem działania człowieka, nie implikuje, że wszystko, co robi będzie dobre i nie ma tu miejsca na zło. Pole działania, moralnego, człowieka,

musi być określone przez tak uporządkowane decyzje i czyny, aby nie naruszać hierarchii dobra. Dobro musi być celem działania człowieka. Człowiek, jako istota, byt, stoi na najwyższym poziomie hierarchii wobec innych istot, „substancji”³⁶. Jest on osobą, istotą rozumną, podmiotem prawa, posiada godność, wolną wolę. Ta pozycja człowieka w świecie pozwala wyjaśniać, ustalać gradacje. Będąc bytem – osobą, i będąc jednostką w społeczności, człowiek jest celem działania. Jakikolwiek układ społeczny, podporządkowanie ze względu na pełnione funkcje, może się odbyć za zezwoleniem wewnętrznym - akceptacją człowieka. Musi podejmować decyzję, czasem bardzo szybko, a błędne wybory poważnie zagrażają życiu. Niebezpieczeństwo wtargnięcia w prywatność człowieka może prowadzić do „całkowitego zniewolenia” i „być bardziej szkodliwe od tego, co „osiągnęły” do tej pory państwa totalitarne”³⁷.

Chorobotwórcze wpływy społeczeństwa technologicznego charakteryzują się właśnie m. in. zanikaniem prywatności i zanikaniem bezpośrednich kontaktów międzyludzkich³⁸. Człowiek dzięki zmysłom i intelektowi wchłania i przetwarza rzeczywistość. To powinno mu zapewnić

³³ Onet.pl WIEM portal wiedzy, darmowa encyklopedia-homoseksualizm; Wikipedia, wolna encyklopedia - Ogólna skala oceny według DSM-IV - klasyfikacja zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego APA do uwzględnienia sprawności funkcjonowania człowieka w zakresie życia psychicznego, społecznego i zawodowego; wgląd do internetu 20.11. 2010; I Krajowa Konferencja, Homoseksualizm a HIV, 14-16.01.1994.

³⁴ Sex i Tender. Płeć biologiczna i kulturowa w refleksjach i badaniach młodych socjologów. E. Makowska (red.). Łódź 2004.

³⁵ Tender, czyli stwórz się sam - wywiad z abp H. Hoserem przew. KEP ds. Bioetycznych 11.07.2010 [w:] „Idziemy” www.Adonai.pl rozmaw. Ks. H. Zieliński, W radykalnym spojrzeniu ideologia gender jest samobójca. Jest to ideologia depresji demograficznej. Natury człowieka nie szanuje nawet w porównaniu do natury zwierzęcej. Nie uznaje żadnej specyfiki płci.

³⁶ P. Jaroszyński. Etyka-Dramat życia moralnego. Katowice 1992.

³⁷ E. Fromm. Rewolucja nadziei. Rebis 1983, s.72.

³⁸ Tamże, s. 71.

możliwość właściwego wartościowania; co jest dobrem, dobrem właściwym, a co jego brakiem - złem. Jest autorem decyzji. Decyzje jego muszą być zgodne z sumieniem. To jest jak czytanie praw - prawa naturalnego. W swojej istocie poznawczego działania jest ustawiony na szukanie dobra, na poznanie dobra i zła moralnego. Kończącym etapem jest wybór. Decyzja, i, wybór - wybory.

Zdaniem E. Fromma, wybitnego socjologa XX wieku, potrzeba pewności jest czynnikiem „o kapitalnym znaczeniu” dla człowieka, gdyż nie ma on instynktów automatycznie regulujących zachowania, a staje ciągle w życiu przed różnorodnymi wyborami³⁹. Dochodzimy, moim zdaniem, do kluczowego punktu rozważań. Fundamentalnym aktem, zadaniem, jest wychowanie. Wychowanie jako funkcja przynależna i determinująca człowieka. Wychowanie realizowane przez społeczeństwo w różnych jego agendach.

8. WYCHOWANIE - FUNKCJA KLUCZOWA

Jednak skutek złej edukacji, wychowania, sumienie może zostać skrzywione. Dramat życia moralnego człowieka dokonuje się w jego wnętrzu. I, ten stress jest potrzebny. Jest to, do pewnego stopnia, stymulacja organizmu do/dla samodoskonalenia. Zachowania ludzkie kształtowane są nie tylko przez wzory, ale i popędy - w tym także i niższe. To wymaga by zachowania poprawne były wielokrotnie ćwiczone. Tylko wtedy powstanie harmonijny układ, człowiek - świat, człowiek - ludzie, gdy w dzieciństwie już ćwiczone słuszne postawy, dadzą dziecku uczucie „sensu własnej osoby”. Wtedy powstanie natu-

ralny układ samokontroli, który otworzy prostą drogę do stworzenia sensu życia. Antoni Kępiński w książce „Lęk” porusza problem leku społecznego. Mówi, że człowiekowi potrzebny jest system ocen i wartości. Porusza też problem lęku przed ojcem w rodzinie. Uzasadnia jego istotę. Ten lęk powstający w dzieciństwie (przy prawidłowych relacjach rodzinnych) pozwala przygotować się do przeżycia lęku społecznego. Jest to jak impuls rozwijający inicjatywę osobniczą ku poznaniu społeczności⁴⁰. Człowiek musi mieć kryteria odniesienia. A lęk społeczny i lęk wobec Absolutu, Boga Stwórcy, daje człowiekowi pewien rodzaj poczucia bezpieczeństwa.

Chodzi tu o tę „mgiełkę tajemniczości” nieznanego, ale życzliwego opiekuna - symbol stałych wartości dających poczucie bezpieczeństwa. A więc nie możemy całkowicie wyeliminować z życia stresu, lęku. Człowiek musi to przeżyć w „przecieraniu” swojej drogi życia. Ważne jest, aby widzieć zawsze światło wartości na horyzoncie i czuć twardy grunt - bezpieczeństwa - ubitego traktu - drogi, wędrówki pokoleń w życiu.

E. Fromm analizując współczesne społeczeństwo technologiczne i jego wpływ na człowieka, ukazuje szansę na zmiany, jeżeli tylko priorytet życia i człowieka, stanie przed priorytetem rzeczy. Współczesne społeczeństwo charakteryzuje „dramatyczna dysproporcja pomiędzy intelektem a uczuciem”⁴¹. Dobre społeczeństwo mogą tworzyć ludzie mający poczucie własnej tożsamości. „Pojęciem, które implikuje pojęcie tożsamość, jest integralność oznacza po prostu chęć nie zakłócania tożsamości na tyle sposobów,

³⁹ Tamże, s. 72.

⁴⁰ A. Kępiński. „Lęk” PZWL 1977.

⁴¹ Tamże, E. Fromm, s.92.

na ile jest to możliwe”⁴². Człowiek będąc bardziej samodzielnym w pojmowaniu rzeczywistości i gdy, „przestanie się opierać wyłącznie na danych otrzymanych od społeczeństwa” zdobywa poczucie pewności, nie musi „akceptować fikcji” i „będzie mniej zagrożony zmianami społecznymi”⁴³. W nawiązaniu do głównego tematu rozważań, warto przywołać myśl: „każda norma, która ma spełniać funkcję regulatora, posiada stopień uwewnętrznienia przez poszczególnych członków społeczeństwa. Im stopień uwewnętrznienia danej normy jest wyższy i powszechniejszy, tym mniejsza rozbieżność w przekonaniach moralnych jednostki i tym częstsze działania zgodne z daną normą”⁴⁴. To połączenie, zrozumienie – „więź wspólnego dobra”⁴⁵, dla wspólnoty celu i działania etycznego, „jednoczy ‘od wewnątrz’”⁴⁶. Ta „wspólnota” - to sumienie. Jednym z kluczowych zadań wychowania człowieka, jest wychowanie go do odpowiedzialności. Fundamentalne zadanie i znaczenie tego procesu opisał K. Wojtyła. W jednej z wypowiedzi, formułuje następującą zasadę porządku moralnego, „<Ile-kroć w twoim postępowaniu osoba jest przedmiotem działania, tylekroć pamiętaj, że nie możesz jej traktować tylko jako środka do celu, jako narzędzia, ale liczyć się z tym, że ona sama ma lub bodaj powinna mieć swój cel>. Zasada

ta w takim sformułowaniu stoi u podstaw wszelkiej właściwie pojętej wolności człowieka, a zwłaszcza wolności sumienia”⁴⁷. Z drogi dążenia do dobra i pozytywnego realizowania człowieczeństwa ściągają pokusy, żądze, uzależnienia, przemoc, a to popycha na drogę dewiacji. Na ile mamy obowiązek odrzucać i oceniać negatywnie etycznie dewiacje, a w jakim stopniu powinniśmy rozumieć i umieć zapobiegać?

W pedagogice stosujemy normy potępiające, powściągające, ostrzegające, zalecające. Wychowując musimy znaleźć ten „złoty środek”. Wychowanie seksualne to obszar częstych sporów i burzliwych dyskusji, bo w nich istotną rolę odgrywają koncepcje, filozoficzne, ideologiczne, moralne, gdzie ścierają się poglądy „jak” to ma być organizowane, prowadzone i „co” ma być mówione, głoszone. Prekursor-teoretyk polski wychowania seksualnego w szkołach, M. Kozakiewicz, podkreślił, że nie aspekt informacyjny jest kluczowym lecz to, „co w nim naprawdę ważne i decyduje o właściwym wychowaniu ludzi (sex-education), nie jest i nie może być wyedukowane z danych przyrodniczych ani innych nauk empirycznych, tylko wynika z określonej wizji człowieka, z określonej koncepcji filozoficznej i moralnej, wreszcie z kulturowych tradycji danego narodu”⁴⁸.

⁴² Tamże, s. 115.

⁴³ Tamże, s. 92.

⁴⁴ K. Ostrowska, Wokół rozwoju osobowości i systemu wartości. Warszawa 1998, s. 9.

⁴⁵ K. Wojtyła, Miłość i Odpowiedzialność. WTN KUL. Lublin 1986, s. 30-31.

⁴⁶ Tamże, 41.

⁴⁷ Tamże, 41, w przypisach Autor uzupełnia jeszcze tę myśl zadaniem: Właściwa i zupełna funkcja sumienia polega na uzależnieniu czynu od prawdy.

⁴⁸ M. Kozakiewicz. Moralne aspekty wychowania seksualnego. [w:] Seksuologia społeczna. K. Imieliński (red.). Warszawa 1977, s.398.

9. PRÓBA SPRECYZOWANIA STANOWISKA

Zbliżając się do oceny negatywnej etycznie dewiacji, przypomnę, zachowania te opisywane są w naukach (z należnymi kryteriami odejścia od „normy”) psychologii, psychiatrii, medycyny, seksuologii, kryminologii⁴⁹. Każda z tych dewiacji dotyczy sfery płci. Konkretnie dotyczy narządów płciowych, sfer erogennych człowieka dążącego do zaspokojenia potrzeby, jak i u strony przeciwnej – osobnika, który daje możliwość spełnienia tego czynu lub jest do niego przymuszony. Osoba dla osoby staje się źródłem, obiektem, przeżyć o ładunku emocjonalno-afektywnym i, fizycznych. Może to być związane z ładunkiem dodatnim, przyjemnym lub ujemnym, negatywnym. Człowiek dzięki umiejętności myślenia może rozumowo oddzielić przyjemność od przykrości. Jeżeli czyny człowieka skierują się do osoby drugiej, głównie w celu korzyści, zysku, użyciu jej/jego, i założeniu przyjemności osobistej, to osoba ta stanie się tylko środkiem do celu. Tak zaczynają się

pierwsze zranienia emocjonalno-seksualne. Zranienia, wykorzystania, poniżania, egoistyczne żądanie przyjemności dla siebie rodzi zahamowania, deprecjonowanie seksualności, przekazywanie swojego zranienia „dalej”⁵⁰. Człowiek nie jest osobno ciałem i osobno duchem - osobno fizycznie cieleśnie i osobno emocjonalnie, uczuciowo. Jest nierozzerwalną wspólnotą tych sfer⁵¹. Jako byt-osoba jest moralnie odpowiedzialny w jaki sposób realizuje, urzeczywistnia siebie i swoje działania. Zaniedbanie, deprecjonowanie, niszczenie zasad postępowania i norm, niesie chaos. Jasność i spójność, działanie pozytywne rozwoju w/dla odczytywania wartości moralnych, niesie ład. Przykładem potwierdzającym słuszność stanowiska są argumenty faktów historycznych, opisy literackie, nauki społeczne⁵².

W przygotowaniu do przyjęcia stanowiska ku ocenie negatywnej tych zachowań - dewiacji seksualnych, posiłkowałam się, opiniami wielu autorów, którzy z różnych punktów widzenia swoich

⁴⁹ W kryminologii typy przestępstw seksualnych: zgwałcenia, pedofilia, ekshibicjonizm, kazirodztwo, rozpowszechnianie przedmiotów pornograficznych, stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, homoseksualizm w/g opisanych prawem wykroczeń, L. Lernell. *Przestępczość seksualna*, s. 467 [w:] *Seksuologia społeczna, Agresja seksualna - działania agresywne, przemoc w kontaktach seksualnych*. Obejmuje kilka form: 1) działania słowne lub fizyczne mające na celu wyrządzenie cierpienia partnerowi seksualnemu; 2) działania słowne lub fizyczne wymierzone w inne obiekty seksualne (np.: zwierzęta w przypadku zoofilii); 3) działania słowne lub fizyczne wymierzone w osoby lub rzeczy utożsamiane z seksualnością i erotyzmem (np. wystawy sztuki erotycznej, publikacje); 4) przemieszczona czyli kierowana z motywów seksualnych (takimi mogą być np.: idee, instytucje, przedmioty, osoby, grupy społeczne, rasy); 5) autoagresja (np.: zagrażające zdrowiu lub życiu zachowania masturbacyjne, karanie siebie za nieakceptowane myśli, potrzeby i zachowania seksualne). Przyczyna agresji seksualnej mogą być frustracje uczuciowe i seksualne, preferencje sado- i masochistyczne, doświadczenie na sobie przemocy seksualnej (agresja rodzi agresję), fanatyzm religijny. Hasło opracowano na podstawie Słownika Encyklopedycznego Miłość i Seks. Z. Lew Starowicz ISBN 83-87977-17-9 rok wyd. 1999 [w:] Onet.pl WIEM, portalwiedzy.onet.pl z dn. 20.11.2010.

⁵⁰ J. Augustyn, *Integracja seksualna*. Kraków 1998, s.190-191.

⁵¹ K. Wojtyła, *Miłość i Odpowiedzialność*. Lublin 1986.

⁵² np.: Rzym i Grecja przed swoim upadkiem, Rewolucja Francuska i wydarzenia w Wandeei, nowele G.de Maupasassanta, obrazy Toulous-Lotrec, kolonializm i niewolnictwo, II wojna świat z eksperymentami pseudomedycznymi i eugeniką hitlerowskich lekarzy.

profesji uzasadniają sens homeostazy, ładu społecznego, własnej i wartościowej drogi rozwoju osobowości, stabilnych wartości obwarowanych normami moralnymi - dla dobra życia człowieka, dla społeczeństwa. Każde zbyt silne „zбочenie z drogi”, zaburzenie, pociąga za sobą następne o wiele bardziej groźne. To działa jak tocząca się „śnieżna kula” lub efekt kostek sypiącego się domina. Wszystko, co zagraża ładowi, niszczy „normę”, niszczy równowagę w aspekcie medycznym, psychologicznym, moralnym i etycznym, ekonomicznym, jest niebezpieczne, zaburzające, prowadzące do dewiacji. W wypowiedziach przewija się myśl ostrzegająca przed okrucieństwem, które powstaje i rozrasta się, gdy nie ma dobra, gdy ginie dobro -dobro w wymiarze ludzkim (miłość, wdzięczność, życzliwość i w wymiarze moralnym - filozoficznym, teologicznym). W każdej dostępnej mi książce, przeznaczonej dla dzieci, młodzieży, a dotyczącej problematyki wychowania seksualnego, znalazłam słowa niosące wiedzę, ale i ostrzeżenie. Aktywizowanie młodego człowieka do świadomej ochrony swojej cielesności, ćwiczenia asertywności i umiejętności mówienia „nie”, aby sfera intymności i seksualności nie została naruszona wbrew świadomości, woli - np.: przemocą, agresją⁵³. W psychologii opisano wszechstronnie zjawisko imprintingu

wdrukowania, schematów zachowania. Użycie siebie lub drugiego człowieka, jako przedmiotu użycia, jako narzędzia, wskazuje na przedmiotowe działanie pozbawione całkowicie podmiotowości. Nie ma tu mowy o miłości i miłości do osoby. Każdy czyn nadużycia, wykorzystania kogoś, jest naganny moralnie. Jeżeli wiąże się to jeszcze z przekroczeniem norm prawa, jest karalne⁵⁴. „Wdrukowywanie” zła, krzywdy, cierpienia - szok seksualny, powiela - „kseruje” to zło, krzywdę, cierpienie. Szczególnie jest to niszczące i krzywdzące człowieka, gdy dotyczy tak delikatnych i intymnych sfer jak ludzka seksualność⁵⁵. Każde takie wykorzystanie, naruszenie „normalności” zasad, wykorzystanie w sferze seksu (fizycznie i psychicznie) jest naganne. Naganne w aspekcie prawa naturalnego, naganne etycznie i moralnie, naganne prawnie; dotyczy decyzji, czynu, realizacji - szczególnie jest to groźne i niszczące, gdy dotyka osób i istot właściwie bezbronnych, jak dzieci, czy zwierząt. Czyny podejmowane świadomie, dążenie do powtórzenia stanu afektacji emocjonalnej dla zaspokojenia żądzy, podniety, są szczególnie okrutne. Dorosły krzywdzi i wykorzystuje dziecko - jego ufność, zaufanie i wiarę, wartość w sens czynów ludzi dorosłych - dojrzałych. To nie jest i nie może być dobrem dla człowieka.

⁵³ B. Rosiek. Pamiętnik narkomanki, (posłowie M. Kotański). Krajowa Agencja Wydawnicza Katowice 1985.; G. Antonio. Aids zмова milczenia. [w:] Exter Gdańsk 1993.

⁵⁴ np.: wykorzystanie kogoś finansowe czy w pracy ponad siły, zatrudnianie i wykorzystanie nieletnich, obraza majestatu, plagiat.

⁵⁵ Z. Lew-Starowicz. Słownik seksuologiczny. Warszawa 1986, s.78; Szok seksualny: wstrząs psychiczny na tle seksualnym wiążący się z bardzo silnym negatywnym przeżyciem utrwalonym w świadomości lub podświadomości. Najczęściej jest skutkiem gwałtu uwiedzenia o typie pedofilnym, kontaktu kazirodczego, zбочenia stosunku seksualnego rodziców, brutalnego zachowania partnera. Przyczynia się do powstania trudności we współżyciu heteroseksualnym i zaburzeń seksualnych”.

Są dewiacje dotyczące użycia zwierząt(opisy literackie, medyczne) w aspekcie seksualnym. Nie jest przecież możliwy tak ścisły kontakt duchowy, psychiczny z istotą zwierzęcą, tak jak z człowiekiem. Dotyczy, to użycie, tylko sfery zmysłowej, fizjologicznej. Człowiek podporządkowuje sobie świat - przyrodę, zwierzęta. Jednak w tym procesie nie może wystąpić nadużycie - krzywda. Ludzkość zawdzięcza dwóm zwierzętom- koniowi i psu, pomoc w stworzeniu współczesnej cywilizacji. One to szczególnie wsparły człowieka dzięki: swojej sile zwierząt pociągowych, ochronie gospodarstw, a może nawet swoistej „przyjaźni”. Myślę, że nurt franciszkański nie powstał bez powodu. Naruszanie praw naturalnego porządku świata, bezmyślne eksperymentowanie ze zjawiskami przyrody, nie jest dobrem⁵⁶. To człowiek zawładnął światem, i, ma nim mądrze władać - rządzić. Każda istota ma prawo do swojego życia, godnego na miarę jego praw naturalnych. Święty Franciszek z Asyżu (idea jego życia) jest nam dany dla stałego uświadamiania sobie i innym tej ważnej prawdy⁵⁷. M. Zdziechowski w rozprawie (z 1928r.!) „O okrucieństwie” pisze – „Ból fizyczny jest rzeczą straszną: kto temu przeczy, ten albo ma nerwy jak postronki, albo kłamie, udając bohatera okrucieństwo zaś to instynkt wyrafinowany psucia i niszczenia, bo przedmiotem jego jest

życie niszczenie wysiłku nie potrzebuje. Deprawuje zaś sprzyjając rozwojowi najniższych instynktów, zapewnia bezkarność”⁵⁸.

10. DBAŁOŚĆ O HIERARCHIĘ WARTOŚCI NACZELNYCH

Uważam, że powinniśmy wyrażać swoje myśli, poglądy, i określać oceny wobec zachodzących faktów, zjawisk naszego życia. Tym samym sumujemy oceny, o zasięgu globalnym. Dewiacje są brakiem normy, bywa, że jednoznacznie są złem. Dewiacje to brak dobra, to jest odchodzenie od dobra poprzez czyny, decyzje negatywnie moralne. „Moment społeczny w etyce seksualnej musi być nie mniej silnie uwzględniany niż moment indywidualny”⁵⁹. Musimy łączyć się w wyrażaniu swoich stanowisk o dobru i złu. Tworzymy tym samym obrazy właściwych wzorów postępowania - dla ludzi małej wiedzy, o słabej woli, potrzebujących wsparcia.

Wielka odpowiedzialność spoczywa na tych, którzy dzięki wiedzy, osobistym zdolnościom, profesji, „zajmują się poznaniem”^{60, 61}. Nauki społeczne, medycyna, polityka, ekonomia. Dzięki „wyraźnym” czynom, decyzjom czystym etycznie, powstaje jasna czytelna tafla lustra – „zwierciadła prawdy”. Im czystsze lustro, tym ostrzej, wyraźniej widzimy swoje oblicze. Czasem nawet, gdy się nam nie spodoba ono, to inne przedmioty, istoty, a przede wszystkim

⁵⁶ J. Aleksandrowicz. Sumienie ekologiczne. Wiedza Powszechna Warszawa 1988; Dokumenty Kościoła Rzymsko -Katolickiego dotyczące ekologii. Pracownia Pomocy Duszpasterskich Kurii Metropolitalnej Warszawskiej. Warszawa 1994, s. 8-9.

⁵⁷ Jan Paweł II ogłosił św. Franciszka z Asyżu patronem ekologów w 1979r.

⁵⁸ M. Zdziechowski. O okrucieństwie. Kraków 1993.

⁵⁹ Deklaracja *Persona Humana* „O niektórych zagadnieniach etyki seksualnej”. Wrocław 1993, s.14.

⁶⁰ P. Jaroszyński. Etyka-Dramat życia moralnego.

⁶¹ Kongregacja wiary dokumenty.

ludzie odbici w tym zwierciadle, ułatwią nam porównanie -czy jesteśmy podobni czy niepodobni w słowach, czynach⁶². Socjalizacja to ważny i skomplikowany proces. "Głównym pryncypium wychowania jest osoba wychowująca"⁶³, mądra i prawa, która, działa cierpliwie, dokonuje właściwych wyborów, wypracowuje, wraz z osobą wychowan-ka, atmosferę odpowiedzialności we wzajemnych relacjach, i, zawsze mają priorytet godności osobowej. Pedagogika miłości i odpowiedzialnego wychowania/wychowywania mówi o wzorze, pozytywnym przykładzie, empatii, dialogu i zrozumieniu drugiego człowieka, tolerancji i asertywności⁶⁴. W człowieku szukamy dobra i rozpoznajemy jego brak - zło. Tak też i w społeczności, społeczeństwach szukamy, obserwujemy, bywa, że stwierdzamy brak dobra⁶⁵. „Usiłowanie poznania samego siebie i związane z tym pewne upokorzenie jest jednak cenne. Wiadomo, iż samo uświadomienie sobie, co nas rani ma wartość leczniczą”⁶⁶. Nie możemy tylko karcnąć, za brak dobra, w myślach, słowami, działaniami wychowawczymi. Pedagogika - tylko, represji i kary, nie- sie agresję wewnętrzną i zewnętrzną. Sobie, sami, też musimy pomagać, nagradzając się „wdzięcznością”⁶⁷. Podejmować wysiłki dla wypierania, elimi-

nowania z życia to, co negatywne i złe – „to, co tłamsi życie i paraliżuje ludzką aktywność”⁶⁸.

11. ETYKA⁶⁹, ETOS, ZWYCZAJ, OBYCZAJ, MORALNOŚĆ

Etyka daje możliwość zwyciężenia - zwycięstwa, pomimo słabości. Nie wzbudza ona okrucieństwa, nie krzywdzi nie wyzwala agresji - uczy wzorem. Pozorną słabością, zabrania powstawaniu dewiacji w życiu człowieka i społeczeństwie. Ukazuje, że wstyd nad miarę, stress ponad możliwości organizmu, ból, okrucieństwo, nadużycie sfery płciowości, traktowanie człowieka przedmiotowo, wykorzystanie, odrzucanie duchowości i uczuciowości, prowadzi do dewiacji, powoduje dewiacje. Kończąc, mój głos w dyskusji, uważam, jestem o tym przekonana, że dewiacje seksualne należy ocenić negatywnie etycznie. Normy to pamięć (ludzkości) błędów kiedyś popełnionych, gdyż będąc istotami rozumnymi, słowo i znak zastosowaliśmy do zakodowania wszystkiego, dla naszych dzieci, pokoleń.

STRESZCZENIE

Słowo – dewiacja - w języku polskim, tłumaczymy jako zejście z drogi, odchylenie od właściwego kierunku, błędzenie. Rozróżniano następujące dewia-

⁶² Ciekawe eksperymenty psychologiczne z lustrem realizowano z dziećmi w różnym wieku oraz naukowcy badający zwierzęta(np.: małpy, psy, niedźwiedzie); V.B. Droscher niemiecki etnolog.

⁶³ M. Gogacz. Podstawy wychowania. Niepokalanów 1993, s.72.

⁶⁴ J. Korczak, M Grzegorzewska, M. Łopatkowa. Idea pedagogiki serca; D. Goleman. Inteligencja emocjonalna. tłum. A. Jankowski. wyd. Media Rodzina of Poznań 1997.

⁶⁵ Tamże, 34 i s. 153.

⁶⁶ H. Selye. Stres życia. Warszawa 1963, s.337.

⁶⁷ Tamże.

⁶⁸ Tamże 34 i s. 121

⁶⁹ P. Vardy, P. Grosch. Etyka. wyd. s.c. Poznań 1995r; Jan Paweł II. Encyklika "Veritatis splendor" Rzym 6.08.1993r.

cje, w sferze seksu: homoseksualizm, kazirodztwo, ekshibicjonizm, sadyzm, masochizm, oglądactwo, zoofilia-sodomia, promiskuityzm (współcześnie homoseksualizm opisuje ogólna skala ocen w/g DSM-IV Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego APA. Prowadzone są dyskusje.) Wychowanie seksualne to obszar częstych sporów i burzliwych dyskusji, bo w nich istotną rolę odgrywają koncepcje, filozoficzne, ideologiczne, moralne, gdzie ścierają się poglądy. Wartości, normy to gotowy system pojęć i koncepcji, dotyczących natury, otaczającej człowieka rzeczywistości. Norma moralna, jako ogólna reguła postępowania, obowiązuje w społeczeństwie, nakazuje człowiekowi- ludziom, grupom, narodom - postępować w/g określonych zasad. Normy moralne, jak i prawne, uzasadniamy za pomocą odpowiednich ocen. Człowiek działa kierując się potrzebami. Realizuje swoje potrzeby. Seksualność to ważna sfera życia człowieka. Należy pamiętać, że zaspokojenie tej potrzeby (seksualnej) jest aktem społecznym, gdyż wiąże się z tym sprowadzenie na świat potomstwa oraz utworzenie rodziny. To ważna funkcja w społecznej strukturze. Seksualność jest wrodzona, ulega ewolucji w całości życia człowieka. Ma na to wpływ: biologiczny rozwój, czynniki psychologiczne, społeczne, kulturowe. Popęd seksualny - 'libido' nie determinuje człowieka. Człowiek dostosowany do środowiska, bez kompleksów, zintegrowany wewnętrznie, dojrzały społecznie, ustala właściwą-osobistą, rolę dla sfery seksualnej; prawidłowo układa hierarchię wartości i dóbr/ dobra; harmonijnie łączy sferę ducha,

uczuć i emocji z seksualnością. Gdy, rola zadaniowa jednostki i społeczeństwa, zostaje wypaczona lub zdeformowana powstają zaburzenia.

Powoduje to brak orientacji człowieka, brak orientacji społeczeństwa-dezintegracja. Pole działania -moralnego, człowieka, musi być określone i uporządkowane. Jego decyzje i czyny, nie mogą naruszać hierarchii dobra. Każde wykorzystanie, przemoc słowa i czynu jest złem. Dla seksualności, płciowości człowieka to jest duża krzywda. Seksualność człowieka jest wyjątkowo wrażliwą, intymną sferą. Element społeczny w etyce seksualnej musi być silnie uwzględniany na równi z indywidualnym.

Szczególne uwagi, opieka, ochrona i wychowanie należy się dzieciom, osobom niedojrzałym, zwierzętom - istotom słabszym. Dobre społeczeństwo mogą tworzyć/ budować ludzie mający poczucie własnej tożsamości, odpowiedzialni, szanujący godność każdej osoby. Musimy łączyć się w wyrażaniu swoich stanowisk o dobru i złu.

Człowiek mając rozum i wolną wolę jest w stanie zapanować nad żądzą, przewidywać konsekwencje swoich czynów. Fundamentalnym procesem, zadaniem, jest wychowanie. Dewiacje seksualne to brak dobra, to jest odchodzenie od dobra. To są konkretne decyzje, wybory i czyny negatywnie moralne. Dewiacje seksualne ocenia się negatywnie etycznie.

SUMMARY

Word - aberration - in Polish language we, translate as descent from road, deviation from proper direction, erring.

ARTICLES

The following aberrations were distinguished, in sphere of sex: the homosexuality the, incest, the exhibitionism, sadism, masochism the, oglądactwo, the zoophilia - the sodomia, promiskuityzm (the homosexuality describes the general scale of opinions contemporarily in / the DSM - IV the American Company the Psychiatric APA. the discussions be Led.) The sexual education then the area of frequent disputes and the stormy discussions, because the, philosophical, ideological, moral, conceptions in them the essential part play where the opinions rub off.

The value, norm this the finished system of notions and the, relating the nature, conceptions surrounding the man of reality. The moral norm, it as general rule the conduct it, is in force in society, orders the man - the men, groups, nations - to proceed in / the g of definite principles. Moral norms, as and legal, we motivate for help of suitable opinions. Man acts acting with needs . It realizes his needs. The sexuality this important sphere of the man's life. It was one should remember, that satisfaction this need (sexual) it is the social act, because joins from this the importing on world of offspring as well as the creation the family. This important function in social structure. Sexuality is inborn, it undergoes in the whole of man's life evolution. My on then influence: biological development,, social psychological factors , cultural . Sexual impulse – “libido” does not determine man . Adapted to environment, without complexes man, integrated internally,

not labilny, calm, wise - He establishes proper - personal / his part for sexual sphere; correctly / it arranges the hierarchy of value well and goods / good; harmoniously the links the sphere of spirit, feeling and the emotion with sexuality, When, the task part of individual and the society, it becomes distorted or misshapen, the disorders come into being.

It causes then lack of the man's orientation, lack of orientation of society - the disintegration. The field of working - moral, the man, it has to be definite and well ordered. His decisions and acts, they can not violate the hierarchy of good. Every utilization, violence of word and it is the act the evil. For sexuality, man's sexuality this is large harm. Man's sexuality is exceptionally sensitive, intimate sphere. Social element in sexual ethics has to be strongly taken into account equally from individual.

Special attention, care, protection and education one should oneself children, unripe persons, animals - weaker creatures. They can create good society / build the having the feeling of own identity men, responsible, respecting every person's dignity. We have to join in expression its positions about good and evil. Man having reason and it free will is able to take control over desire, to foresee consequences of one's acts. Fundamental process, task, education is. The sexual aberrations then the lack of good, then the going away from good is. These are concrete decisions, elections and negatively moral acts. It values oneself sexual aberrations negatively etos - moral.